

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
МОДЕЛІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ
ВІДНОСИН: ВИКЛИКИ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ
АСПЕКТИ»**

**4 ГРУДНЯ 2024 РОКУ
М. УЖГОРОД**

*Затверджено
науково-методичною радою економічного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
протокол № 5 від 06.12.2024 року*

Організаційний комітет:

Пітюлич М.М. – **голова організаційного комітету**, д.е.н., професор, член-кор. НАН України, завідувач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»;
Огородник В. О. – **співголова організаційного комітету**, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»;
Чубарь О. Г. – **співголова організаційного комітету**, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»;
Мінкович В. Т. – **координатор конференції**, ст. викладач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»;
Лазар П.Д. – директор департаменту фінансів Закарпатської обласної військової адміністрації;
Кудак К.М. – к.е.н, с.н.с, старший науковий співробітник Закарпатського регіонального Центру СЕ і ГД НАН України;
Благуи І.С. – д.е.н., професор, декан економічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;
Левандівський О.Т. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;
Гоблик В.В. – д.е.н., професор, перший проректор Мукачівського державного університету;
Папп В.В. – д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету;
Бачо Р.Й. – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці ІІ;
Сержанов В.В. – д.е.н., професор, декан економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», голова ГО «Спілка економістів Закарпаття»;
Костьов'ят Г.І. – к.е.н, голова ради молодих вчених економічного факультету ДВНЗ «УжНУ».

Редакційна колегія:

Заславська О.І. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»;
Кампо Г.М. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»;
Мінкович В.Т. – ст. викладач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ».

Т 65 Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти: збірник матеріалів ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ужгород, 4 грудня 2024 р.). – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. – 241 с.

Збірник укладено за матеріалами ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти», яка відбулася 4 грудня 2024 р. у ДВНЗ «Ужгородський національний університет», з метою обміну інформацією, досвідом та результатами наукових досліджень з питань модифікації підходів щодо фінансово-кредитного забезпечення розвитку національної та регіональної економіки в реаліях війни та післявоєнного відновлення. Матеріали авторів містять різні точки зору з теоретичних та прикладних засад розвитку фінансової системи держави і регіонів та охоплюють проблемні питання соціально-економічного розвитку України в умовах децентралізації та євроінтеграції, впливу глобальних трансформаційних процесів на фінансову систему країни та функціонування суб'єктів фінансового ринку, модифікації бюджетної та податкової політики в умовах воєнного стану, актуальні аспекти формування зовнішньоекономічної та митної політики держави в реаліях часу, необхідність і перспективи розвитку оціночної діяльності та особливості фінансового менеджменту в період війни та відновлення національної економіки.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакція не завжди поділяє думку та погляди авторів. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, назв, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Davydova Oksana	
Innovative risk management in hotel and restaurant business enterprises	11
Андришин Володимир, Глівчук Андрій	
Конкурентоспроможність регіонів в умовах воєнного стану	13
Бачо Роберт, Потокі Габор	
Історичний аспект формування автомобільної галузі Вишеградської четвірки	15
Береза Сергій, Береза Анна	
Управління споживчими уподобаннями: економічне мислення як фактор прийняття раціональних споживчих рішень	17
Бігар Наталія	
Світовий досвід відновлення економіки після військових конфліктів	18
Блохін Сергій	
Сучасні проблеми біоекономіки та перспективи соціально-економічного розвитку України в умовах децентралізації та євроінтеграції	21
Бобрикін Павло	
Менеджмент у сфері туристичного підприємства в сучасних умовах	23
Будяковська Анна	
Сучасні проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку України в умовах децентралізації та євроінтеграції	24
Верстяк Оксана	
Європейська інтеграція як рушійна сила структурних реформ національної економіки	26
Вовк Ростислав	
Роль соціальної відповідальності бізнесу у стійкості компаній в сучасних умовах	27
Гапак Наталія	
Трансфер знань: стан і проблеми	29
Гарник Людмила	
Теоретичні засади побудови моделі сталого розвитку для мікро- та малих підприємств у сфері присадибного птахівництва	30
Гладкий Роман	
Особливості формування міжнародної збутової стратегії підприємств в умовах воєнних викликів	32
Данканич Владислав	
Особливості сучасного туризму гірських територій	34
Завадяк Роман, Куштан Андрій	
Сучасні підходи до класифікації трудового потенціалу	36
Коваль Олеся	
Підвищення рівня атрактивності дестинації за рахунок використання комплексного підходу до її управління (на прикладі Міжрічинської дестинації Чернігівської області)	37
Корженівська Наталія	
Зовнішня торгівля зерновою продукцією в умовах євроінтеграції України	39

Костьов'ят Ганна, Гуй Єлісавета Етика та економіка: вплив філософських принципів на прийняття економічних рішень в сучасному світі	40
Кудак Кристина Просторова диверсифікація гірських територій: проблеми та перспективи розвитку	41
Ландовський Ярослав Вплив міграційних процесів воєнного стану на економіку України	43
Ландовський Ярослав, Михайлюк Інна Основні порівняльні аспекти зовнішньої і внутрішньої міграції українців	45
Лебеза Неля Соціально-економічна інтеграція України до ринку ЄС: перспективи малого та середнього бізнесу	46
Лисий Владислав Цифрова трансформація як драйвер конкурентоспроможності бізнесу	47
Лукачина Степан Сучасні тенденції розвитку електронної комерції	49
Лупак Руслан Вплив трудової міграції на національну економічну систему в безпековому контексті	50
Мартиненко Микита Специфіка туристичної SMART-спеціалізації громад пристоличного регіону	52
Мастяк Іван Інвестування в нерухомість: теоретичний базис	53
Михайлюк Інна Диверсифікація туристичної діяльності	55
Мінкович Вікторія, Семен Артем Проблеми та перспективи розвитку економіки Закарпатської області в сучасних умовах	56
Молнар Олександр, Головачанська Вікторія Моделі транскордонного співробітництва: кращі практики Європи у галузі управління	58
Ніколаєнко Світлана Економічне обґрунтування створення кластерного об'єднання молочної промисловості	60
Одотюк Ігор Фактор інновацій в умовах впливу глобальної трансформації та пролонгації євроінтеграційної перспективи для України	61
Папп Василь, Бошота Неля Теоретико-методичні підходи оцінки структури регіональної економіки	62
Пирог Віктор Роль організаційних інновацій у реалізації концепції чотириденного робочого тижня	64
Пітюлич Михайло, Побережник Олександр Стратегічне управління розвитком територіальних громад у повоєнний період	65
Полінкевич Оксана Смарт-бізнес та соціальний добробут в громаді	67
Попадинець Назарій Смарт-економіка як основа управління територіальними громадами	68
Самойленко Богдан Аналіз впливу кризових ситуацій на ринок логістичних послуг	70

управління національною сферою науки та інновацій, що наразі означає досягнення ефективності як у вирішенні стратегічних завдань, так і у розв'язанні нагальних проблем підвищення соціального статусу працівника вказаної галузі. Обґрунтованість запропонованих кроків безапеляційна — створення високотехнологічних новацій є прерогативою країни з високим рівнем доходу на душу населення, проте аж ніяк не країни, котра, з огляду на результати відповідних досліджень західних партнерів, за показниками доступності продуктів харчування та забезпечення харчовими продуктами, за рівнем продовольчої безпеки в цілому посідає останнє місце в Європі [1].

Отже, відкритість до неоднозначного впливу глобалізації, деєстатизація розвитку інноваційної діяльності, низька ефективність системи управління інноваціями, відсутність на законодавчому рівні прагматичної стратегії розвитку українських інновацій — це обставини, котрі визначають наразі євроінтеграційну перспективу України. А в реаліях, з одного боку, зростання потенційного обсягу необхідних інвестицій на повоєнне відновлення країни, невідворотного загострення проблеми кадрового забезпечення інноваційного процесу та посилення браку фінансового покриття базових статей витрат розвитку сфери науки та інновацій в Україні, з іншого боку, збереження тенденції до зниження рівня національної конкурентоспроможності та відтворення рецесії економіки країн-лідерів ЄС, геополітична складова доцільності невідкладної реалізації перспективи долучення України до складу країн-членів ЄС доволі імовірно поступиться місцем економічній, що матиме наслідком чергову пролонгацію євроінтеграційної перспективи з волатильним періодом імплементації. Таким чином, розгляд інтеграції України до складу ЄС дієвим ендегенним фактором технологічного та економічного розвитку держави в повоєнний період постає, з позиції існування невизначеності строку успішного її завершення, кроком абсолютно невиправданим.

Список використаних джерел:

1. Економічні суперечності глобалізації та локалізації: форми руху і розв'язання: колективна монографія / за ред. акад. НАН України А.А.Гриценка. Київ: ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України”, ДННУ “Академія фінансового управління”, 2024. С.535-552.

Василь Папп, д.е.н., професор

Неля Бошота, к.е.н., ст. викладач

Мукачівський державний університет, м. Мукачеве

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ОЦІНКИ СТРУКТУРИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Регіональна економіка є важливим об'єктом досліджень, адже саме її структура визначає здатність регіону до стійкого розвитку, його конкурентоспроможність та інтеграцію у загальнодержавну економіку. Оцінка структури регіональної економіки має ключове значення для формування ефективної регіональної політики, оптимізації використання ресурсів та формування економічного потенціалу територій.

Дослідженням різних аспектів формування ефективної структури регіональної економіки присвячені наукові праці вітчизняних вчених зокрема, Красностанової Н.Е. та Якименко Т.А. [1], Манаєнко І. та Голюк В. [2], Пугачевської К.Й. [3], Савко О.Я. та Гавадзин Н.О. [4].

Метою дослідження є аналіз теоретико-методичних підходів до оцінки структури регіональної економіки, визначення ключових принципів і методів аналізу, а також прикладне значення цих підходів у ринкових умовах.

Структура регіональної економіки охоплює комплекс взаємопов'язаних галузей, секторів і сфер діяльності, які формують економічну базу регіону. Її аналіз має ґрунтуватися на теоретичних підходах, таких як:

1. Інституціональний підхід, який акцентує увагу на ролі інституційних чинників, таких як законодавча база, регулятивна політика, економічна культура тощо. У регіональному аспекті важливим є дослідження організаційної взаємодії між місцевими адміністраціями, ОМС, підприємствами та громадянським суспільством, які впливають на економічну структуру.

2. Системний підхід, який розглядає регіональну економіку як складну систему, яка складається з підсистем: виробничої, соціальної, екологічної тощо. Системний підхід дозволяє врахувати взаємозв'язок між цими компонентами, аналізуючи не лише їхній стан, а й динаміку змін.

3. Ендогенний підхід, що акцентує увагу на використанні внутрішніх ресурсів регіону для його економічного зростання. До таких ресурсів належать природні багатства, людський капітал, підприємницька активність тощо.

Оцінка структури регіональної економіки ґрунтується на використанні якісних і кількісних методів, які дозволяють отримати детальну інформацію про стан і тенденції розвитку регіональної економіки. До основних методів економічного аналізу можна віднести аналіз галузевої структури, що передбачає оцінку внеску окремих галузей у валовий регіональний продукт (ВРП), виявлення галузей-лідерів та тих, що перебувають у стагнації, а також аналіз міжгалузевих зв'язків, який дозволяє виявити рівень взаємозалежності між різними галузями економіки регіону. Також важливими у методології досліджень структури регіональної економіки є індикативні та статистичні методи, а також методи економіко-математичного моделювання.

Для забезпечення практичного застосування оцінки структури регіональної економіки необхідно враховувати:

1. Спеціалізацію регіону. Важливо визначити, які галузі є найбільш конкурентоспроможними і забезпечують основний внесок у ВРП.

2. Інвестиційну привабливість. Аналіз структури економіки дозволяє оцінити, які сектори найбільше потребують інвестицій, а які мають перспективу для подальшого розвитку.

3. Рівень інноваційності. Сучасні тенденції розвитку регіональних економік пов'язані із впровадженням новітніх технологій та створенням умов для розвитку інноваційної діяльності.

4. Соціально-економічний аспект. Крім економічних показників необхідно враховувати такі показники, як зайнятість та добробут населення, рівень урбанізації тощо.

Перспективи оцінки структури регіональної економіки пов'язані з розвитком цифрових технологій. Використання великих даних (Big Data) та аналітичних платформ дозволяє отримувати точнішу інформацію про регіональну економіку. Поєднання кількісних і якісних методів сприятиме глибшому розумінню економічних процесів у регіонах.

Отже, оцінка структури регіональної економіки є багатоаспектним процесом, який базується на поєднанні теоретичних концепцій та практичних методів. Вона дозволяє не лише визначити поточний стан економіки регіону, але й прогнозувати розвиток, виявляти проблемні аспекти та сильні сторони. Використання сучасних підходів і технологій дає можливість підвищити точність і ефективність аналізу, що є необхідною умовою для успішної регіональної політики.

Список використаних джерел:

1. Красностанова Н.Е., Якименко Т.А. Формування інноваційної економіки регіону в контексті стійкого розвитку. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. 2023. Випуск 37. С. 48-55.

2. Манаєнко І., Голюк В. Планування просторового розвитку регіону: складові та оцінка. Економіка та суспільство. 2024. №64. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-55>
3. Пугачевська К.Й. Регіональний розвиток як чинник формування конкурентоспроможності економіки регіону. Innovation and Sustainability. 2023. №3. С. 63-68.
4. Савко О.Я., Гавадзин Н.О. Аналіз структури економіки на регіональному рівні. Науковий погляд: економіка та управління. 2022. №2(78). С. 46-50.

Віктор Пирог, аспірант
ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», м. Київ
Науковий керівник: Дацій О. І., д.е.н., професор

РОЛЬ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ІННОВАЦІЙ У РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ЧОТИРИДЕННОГО РОБОЧОГО ТИЖНЯ

Сучасний ринок праці активно змінюється під впливом технологічного прогресу, соціальних трансформацій та кризових викликів. Однією з інноваційних моделей, яка може підвищити ефективність роботи та сприяти добробуту працівників, є чотириденний робочий тиждень. Цей підхід потребує стратегічних рішень і адаптації до сучасних умов, зокрема в контексті українського ринку праці, який зазнав значних трансформацій через війну та економічну нестабільність.

Концепція чотириденного робочого тижня базується на зменшенні кількості робочих днів при збереженні продуктивності та рівня заробітної плати. Міжнародний досвід показує, що така модель роботи сприяє підвищенню рівня задоволеності працею, покращенню балансу між роботою та особистим життям, а також зниженню рівня стресу серед працівників [3, 6]. Наприклад, у країнах Європи пілотні проєкти чотириденного робочого тижня демонструють суттєве зростання продуктивності завдяки оптимізації робочих процесів та зменшенню кількості непродуктивних годин [3]. Водночас, впровадження цієї моделі потребує адаптації до регіональних умов, особливо в кризових обставинах, таких як в Україні [1].

Ключову роль у впровадженні чотириденного робочого тижня відіграють технології, зокрема автоматизація та діджиталізація, які дозволяють оптимізувати робочі процеси та мінімізувати кількість рутинних завдань. Наприклад, автоматизовані системи управління проєктами дозволяють суттєво знизити адміністративне навантаження, звільняючи ресурси для творчої роботи або вирішення стратегічних завдань [4]. Використання сучасних інформаційних технологій сприяє підвищенню операційної ефективності, що є критично важливим у динамічних умовах ринку праці. Інноваційні управлінські підходи, такі як методологія design thinking, також забезпечують адаптацію графіків роботи до потреб працівників та організацій, враховуючи їхню специфіку [5]. Такий підхід дозволяє створювати інклюзивні моделі управління, які враховують зворотний зв'язок та реальні потреби колективу [5].

Особливу увагу слід приділити соціально-психологічним аспектам скорочення робочого тижня. Досвід країн Європи, зокрема Угорщини, свідчить, що впровадження чотириденного робочого тижня сприяє значному зниженню рівня стресу та професійного вигорання серед працівників, водночас підвищуючи рівень задоволеності життям [6]. Цей ефект особливо важливий для секторів із високим рівнем емоційного навантаження, таких як ІТ-галузь, де проблема вигорання стає дедалі актуальнішою [2]. Впровадження гнучких моделей роботи може стати ефективним рішенням для підтримання мотивації працівників та забезпечення їхньої стабільної ефективності в умовах інтенсивних викликів [2].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>